

یادداشت

سوریه، نقطه فروریختن نهادگرایی

در روابط بین‌الملل

سعید فروزش اصل: به جرات می‌توان گفت طی دهه گذشته، هیچ منطقه‌ای در جهان به اندازه خاورمیانه و شمال آفریقا درگیر تحولات سریع سیاسی و دستخوش آشوب، ناآرامی و بی‌ثباتی نبوده است. آغاز دومینوی «اعتراضات مردمی- بی‌ثباتی سیاسی» در پی شکل‌گیری بهار عربی تنها یکی از آن موارد است. از سال ۲۰۱۰ اعتراض‌های گسترده‌ای تحت عنوان بهار عربی (بیداری اسلامی) از تونس آغاز و در پادشاهی‌های خاورمیانه متوقف شد. جنس بیشتر این اعتراضات مسائل سیاسی، اقتصادی و معیشتی بود ولی جنس بحران سوریه با سایر کشورهای درگیر در این بحران متفاوت بوده است. در سوریه ۳ دسته از بازیگران در ۳ سطح حضور دارند: اول، بازیگران بومی و داخلی سوریه مانند دولت دمشق و برخی گروه‌های معارض سوریه، دوم، بازیگران دولتی منطقه خاورمیانه مانند ترکیه، عربستان، ایران، امارات و اسرائیل. سوم، بازیگران فرامنطقه‌ای که می‌توان به روسیه، آمریکا، برخی کشورهای اروپایی و حتی چین اشاره کرد. البته نهادها و سازمان‌های بین‌المللی مانند سازمان ملل و شورای امنیت را هم می‌توان به این دسته‌بندی‌ها اضافه کرد.

سایه این مساله اگرچه عربستان بعد از شکست داعش در سوریه حمایت‌های خود را از این گروه بشدت کاهش داده اما همچنان روابط دیرینه خود را با جامعه اهل سنت سوریه حفظ کرده و تلاوم بخشیده است، جامعه‌ای که بیش از ۷۰ درصد سوریه را شامل می‌شود، لذا باید این دو نقش عربستان را از هم جدا دانست. سوریه همواره به عنوان سدی در برابر زیاده‌خواهی‌های سعودی در جهان عرب ایستاده است. تقابل ایدئولوژیک و ژئوپلیتیک ۲ کشور، حوزه‌های نفوذ مشترک را به صورت عرض‌های برای رقابت فراهم کرده است. از سوی دیگر روابط نزدیک و راهبردی سوریه با ایران و محور مقاومت در مقابله با رژیم نامشروع صهیونیستی، موقعیت ژئوپلیتیکی سوریه و هم‌پرسی با لبنان باعث شد موازنه قدرت در منطقه به نفع ایران در برابر عربستان و اسرائیل تغییر کند. اتفاقی که به‌هیچ‌مورد قبول کشورهای یاد شده نبود، لذا آنها را بر آن داشت با حمایت‌های مالی، تسلیحاتی و اطلاعاتی از گروه‌های تروریستی همچون داعش و دیگر گروه‌های تروریستی به اهدافی همچون تضعیف حزب‌الله لبنان و تضعیف و از بین بردن روابط ایران با سوریه که از جمله خواسته‌های اصلی جامعه عربستان، رژیم صهیونیستی و آمریکا است دست پیدا کنند. بحرانی شدن وضعیت سوریه و تعارض منافع ایران، سوریه و ترکیه با آمریکا باعث همگرایی بیشتر کشورهای یاد شده در سوریه شد، البته این همگرایی در مواقعی مانند عملیات مشترک روسیه، ارتش سوریه و ایران در مدلت به علت مخالفت ترکیه شکننده بوده است. استان ادلب در شمال غرب سوریه واقع بوده و با استان حنای ترکیه ۱۳۰ کیلومتر مرز مشترک دارد. در شرق این منطقه شهر حلب، در شمال شرق آن شهرستانعفرین، در جنوب استان حما و در شمال غرب آن استان لاذقیه قرار دارد. ادلب آخرین پناهگاه تروریست‌هاست، اگر تروریست‌ها و حامیان غربی آنها ادلب را از دست بدهند، باید با این گزاره مهم روبرو شوند که تلاش‌های آنها برای سرنگونی بشار اسد و طرح موسوم به آینده سوریه بدون او عملاً شکست‌خورده است و ناچارند واقعیتی به نام بشار اسد در رأس حکومت سوریه را بپذیرند.

در واقع آنچه باعث شد ترکیه در بحران سوریه کنار ایران و روسیه قرار گیرد نگرانی از حضور نیروهای مسلح کرد «پ‌ک‌ک» است که از حمایت همه‌جانبه آمریکا برخوردار است، زیرا آمریکا برای رسیدن به اهداف منطقه‌ای خود درصدد ایجاد یک منطقه حائل کردی از اقلیم کردستان تا سواحل مدیترانه است تا از یک‌سوی به مقابله با کمربند امنیتی که ترکیه در مرز مشترک خود با سوریه ایجاد کرده بپردازد و از سوی دیگر آمریکا با تقویت پ‌ک‌ک، درواقع از این گروه تروریستی به‌عنوان اهرم فشار به دولت‌های منطقه و گرفتن امتیاز لازم بهره می‌گیرد. به نظر می‌رسد ترکیه دلایل بیشتری برای نگرانی درباره کردهای استقلال‌طلب نسبت به داعش داشته باشد؛ در نتیجه ترکیه بهترین راه برای خروج از چنین وضعیتی را همکاری با ایران و روسیه می‌داند تا به اهداف خود از جمله ایجاد یک منطقه حائل بین ترکیه و سوریه جلوگیری از انجام فعالیت‌های اقتصادی اقلیم کردستان با اسرائیل و اروپا بویژه فروش نفت ارزان که نتیجه آن خودکفایی مالی و تجهیز شدن کردها به انواع جنگ‌افزارهاست که می‌تواند تهدیدی بالقوه برای ترکیه و سایر مناطق کردنشین در همسایگی ترکیه باشد، برسد. از سوی دیگر برای ترکیه و ایران تجزیه سوریه و جداسازی منطقه کردستان این کشور می‌تواند تهدیدی برای تمامیت ارضی‌شان محسوب شود.

***کارشناس مسائل بین‌الملل**

انتخابات در الجزایر در سایه اعتراضات تا زمانی نامشخص به تعویق افتاد

خرید زمان برای ریاست‌جمهوری بوتفلیقه؟

گروه‌بین‌الملل: با گذشت چند هفته از اعتراض‌های عمومی در الجزایر، رئیس‌جمهوری ۸۲ ساله الجزایر پس از ۲۰ سال ریاست‌جمهوری در پی اعتراضات سراسری در این کشور از کاندیداتوری در انتخابات ریاست‌جمهوری انصراف داد. گفته می‌شود موعد برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری نیز تا زمانی نامشخص به تعویق افتاده است تا کنفرانس ملی به ریاست احضر ابراهیمی، قانون اساسی جدید را تا آخر سال تدوین کند و برای تأیید آن referendum برگزار شود. این انتخابات قرار بود ۱۸ آوریل برگزار شود. بوتفلیقه، دوشنبه شب با اعلام انصراف خود خطاب به مردم الجزایر گفت: «من رونب اعتراضات را پیگیری کرده‌ام...» انگیزه بسیاری از شهروندان را درک می‌کنم که چنین بیانی را برای خود برگزیده‌اند. عبدالعزیز بوتفلیقه پس از بستری شدن طولانی در بیمارستانی در سویس روز یکشنبه به الجزایر بازگشت. از زمان سکته مغزی در سال ۲۰۱۳ قادر به حرکت نیست و روی صندلی چرخدار می‌نشیند. بوتفلیقه با اعلام انصراف از کاندیداتوری در انتخابات ریاست‌جمهوری گفت باید جمهوری جدیدی با نظامی جدید تأسیس شود. وی افزود: «باید این جمهوری جدید یک نظام جدید به دست نسل‌های تازه زنان و مردان الجزایری سپرده شود». طبق این گزارش، هم‌زمان با اعلام انصراف بوتفلیقه از کاندیداتوری برای دور پنجم انتخابات ریاست‌جمهوری، احمد اویحیی نیز از سمت نخست‌وزیری استعفا کرد و نورالدین بدوی به این سمت معرفی شد. حدود یک ماه پیش که بوتفلیقه اعلام کرد باز هم نامزد ریاست‌جمهوری می‌شود، اعتراض‌های وسیعی الجزایر را فرا گرفت و ده‌ها هزار

نفر به اعتراض‌ها و تظاهرات پیوستند. در جریان اعتراض‌های گسترده اخیر در الجزایر، معلمان، استادان و دانشجویان چند دانشگاه اعتصاب کردند. بسیاری از فروشگاه‌ها تعطیل و حرکت قطارها تعلیق شد. ۲ حزب مخالف دولت گفته بودند انتخابات ریاست‌جمهوری را که قرار بود حدود ۵ هفته دیگر برگزار شود، تحریم می‌کنند. قضات الجزایر هم مخالفت خود را با پنجمین نامزدی عبدالعزیز بوتفلیقه اعلام کردند و گفتند حاضر به نظارت بر روند انتخابات ریاست‌جمهوری نیستند، چون آن را مخالف اراده ملت الجزایر می‌دانند. پیش‌تر سخنگوی ریاست‌جمهوری در بیانیهای اعلام کرده بود اگر بوتفلیقه بار دیگر انتخاب شود بعد از یک سال دوباره انتخابات برگزار می‌کند اما این وعده باعث فروکش کردن اعتراض‌ها شد. ■ **شادمانی محتاطانه الجزایری‌ها** با اعلام کناره‌گیری بوتفلیقه از رقابت‌های

روزنامه ترکیه‌ای ینی‌شفق گزارش داد

اختفای بغدادی نزد نیروهای آمریکایی

عراق **گروه بین‌الملل:** ایجاد جدیدی از سرنوشت رهبران ارشد و برخی عناصر گروه تروریستی داعش که هم‌اینک داخل منطقه‌ای کم‌مساحت به مساحت ۱۰ کیلومتر در استان دیرالزور در شرق سوریه حضور دارند، منتشر شده است. رند روز پیش «حاکم الزاملی» از رهبران جریان صدر عراق فاش کرد ابوبکر البغدادی، رهبر ارشد داعش در الباغوز سوریه در محاصره نیروهای آمریکایی است. در تأیید اظهارات الزاملی، یک روزنامه ترکیه‌ای گزارش داد سرکرده اصلی داعش در جنگ نیروهای آمریکایی است و برای وی گذرنامه و شناسنامه جعلی صادر کرده‌اند. روزنامه ینی‌شفق تصویری منتشر کرد که در آن البغدادی داخل یک نفربر زرهی آمریکایی حضور دارد. بنا بر این گزارش، سرویس جاسوسی آمریکا (سیا) بر مکان حضور البغدادی و تحرکات وی نظارت دارد و در حال حاضر نیروهای آمریکایی به البغدادی و بیش از ۱۴۰ عنصر داعش، شناسنامه جعلی داده و همچنین محل اختفای وی منتشر می‌شد.

بحران در میان رهبران قاره سبز

صدراعظم اتریش: رنسانس مکرون تخیلی است!

اروپا **گروه بین‌الملل:** صدراعظم جوان اتریش نتوانست بیشتر از چند روز وسوسه دست انداختن همتای فرانسوی‌اش را تحمل کند و او را به خیالبافی متهم کرد. «سپاستین کورتس» طرح اصلاحات پرطمطراق «مانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه موسوم به «رنسانس اروپایی» را که هفته پیش در قالب مقاله‌ای در روزنامه‌های ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا منتشر شده بود زیر سوال برد و آن را تخیلی دانست. او به رادیوی دولتی آلمان گفت: «اگرچه دولت او (مکرون) به حفاظت از مرزها، مشارکت با آفریقا یا مالیات گرفتن از شرکت‌های اینترنتی به شیوه مثبتی توجه دارد اما در عین حال، بسیاری از پیشنهادها تخیلی است.» اگرچه مقامات سیاسی آلمان و بلژیک به عنوان ۲ کشور دیگری که در کنار فرانسه خود را مدعی رهبری اتحادیه اروپا می‌دانند از رنسانس خیالی مکرون رئیس‌جمهور فرانسه استقبال

چهارگوشه

محاکمه محرمانه

فعال حقوق زنان عربستانی

طبق آنچه خانواده لجین الهذلول، یکی از ۱۰ مدافع برجسته حقوق زنان در عربستان در توثیقی اعلام کرد، او امروز به طور محرمانه محاکمه می‌شود. به اعتقاد برخی فعالان، تعدادی از این چهره‌های بازداشت‌شده از جمله الهذلول ۲۹ ساله در سلول انفرادی به سر می‌برند و در زندان با آنها بدرفتاری می‌شود و تحت انواع شکنجه‌ها از جمله شوک الکتریکی، شلاق و تعرض جنسی قرار می‌گیرند. لجین الهذلول از سال گذشته در عربستان سعودی در بازداشت به سر می‌برد. پس از جنجال قتل جمال خاشقچی در اکتبر گذشته در استانبول، اکنون بازداشت این فعالان موجب افزایش انتقادات بین‌المللی علیه عربستان شده است. بیش از ۳۰ کشور از جمله همه ۲۸ عضو اتحادیه اروپایی هفته گذشته خواستار آزادی این فعالان شدند. ■■■

پیشنهاد نظامی پاکستان به عراق

وزارت دفاع عراق اعلام کرد پاکستان به بغداد پیشنهاد توسعه توانمندی‌های نظامی را مطرح کرده است. این وزارت‌خانه در بیانیهای تصریح کرد که سرلشکر محمدجواد کاظم، دبیرکل وزارت دفاع عراق از ژنرال صادق علی، رئیس کارخانجات اسلحه‌سازی و تجهیزات جنگی پاکستان و هیأت همراه وی استقبال کرد. در این بیانه همچنین آمده است، کاظم موضع پاکستان درباره حمایت نظامی از عراق را ستود. در همین راستا، ژنرال صادق علی تصریح کرد که این دیدارها عمق روابط متمدنانه میان عراق و پاکستان را تقویت می‌کند. در جریان این دیدار طرف پاکستانی به عراق پیشنهاد توسعه توانمندی‌های نظامی را داد. ■■■

نخستین پیام اوان

پس از شکست نشست هائوئی

رهبر کرشمالی در پی شکست مذاکراتش با رئیس‌جمهوری آمریکا در هائوئی ویتنام گفت: از این پس همه نهاد‌های کشور و مردم باید برای توسعه اقتصادی همگام یکدیگر باشند و تحقق این هدف نیازمند بسیج عمومی است. طبق گزارش خبرگزاری کرشمالی، کیم جونگ‌اون، سه‌شنبه در دیدار اعضای حزب حاکم کار این کشور افزود: وقت آن است که مردم در هر قلمرویی برای رشد اقتصادی کشورشان تلاش کنند. این نخستین‌بار پس از شکست مذاکرات وی و ترامپ در هائوئی است که رهبر کرشمالی پیام عمومی صادر می‌کند. پیش از این نیز مقام‌های این کشور تأکید کرده بودند از این پس ممکن است راهبرد پیوند یانگ در برابر وا‌شنگتن تغییر کند. ■■■

۹۰۰ میلیارد دلار

هزینه جنگ در کشورهای عربی

معاون اول بانک جهانی اعلام کرد، هزینه ویرانی‌ها و فرصت‌های رشد و توسعه از هزینه‌های جنگ در کشورهای عربی که طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۸ شاهد جنگ‌هایی بوده‌اند به ۹۰۰ میلیارد دلار رسیده است. در حالی که این مقام ارشد بانک جهانی اشاره‌ای به نام کشورها نکرده است ولی به دنبال وقوع انقلاب‌های بهار عربی در یمن، سوریه و لیبی در سال ۲۰۱۱. این کشورها شاهد درگیری‌های مسلحانه بوده‌اند؛ وضعیتی که اقتصاد و زیرساخت‌های این کشورها را علاوه بر ویرانی‌هایی که داعش در کشورهای مانند سوریه و عراق بر جای گذاشته، کاملاً تحت‌الشعاع قرار داده است. مرکز پژوهشی مطالعات «استکهلم» چند روز پیش در گزارشی اعلام کرد کشورهای عربی حدود ۳۰ درصد از واردات سلاح و ادوات نظامی طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ را به خود اختصاص داده‌اند. ■■■

پلوسی: ترامپ ارزش استیضاح ندارد

نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا که از او به عنوان قدرتمندترین سیاستمدار کنونی حزب دموکرات و وزنه‌ای سیاسی در برابر «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا یاد می‌شود، روز دوشنبه گفت شخصاً با استیضاح ترامپ مخالف است، چراکه چنین کاری تبعات سنگینی برای آمریکا دارد. وی که با روزنامه «واشنگتن پست» گفت‌وگو می‌کرد، افزود: «استیضاح اقتدر در کشور تفرقه‌انگیز است که حزب در صورتی که مسائله‌ای کاملاً متقاعدکننده، فراگیر و دو حزبی وجود داشته باشد، نباید این مسیر را دنبال کنیم، چون باعث تفرقه در کشور می‌شود و او (ترامپ) ارزش این کار را ندارد». در ماه‌های اخیر، بویژه با دستیابی دموکرات‌ها به اکثریت در مجلس نمایندگان آمریکا، گمانه‌زنی‌های متعددی درباره احتمال تلاش این حزب برای استیضاح ترامپ به بهانه «مختل کردن روند قضایی» و «بتانی با روسیه» مطرح شده است. با این وجود، هنوز رسماً هیچ اقدامی در جهت اجرای چنین طرحی انجام نشده است.

چرا مگری حامی ترامپ به نخستین نماینده محجبه کنگره توهین کرد؟

غافلگیری حاکمیت آمریکا از موج ضد صهیونیستی

«ها بشدت سخنان جنین پیرو را درباره ایلهان عمر محکوم می‌کنیم. این سخنان، نظرات این شبکه را منعکس نمی‌کند و ما مستقیماً با ایشان درباره این موضوع صحبت کرده‌ایم.» خانم ایلهان نیز در واکنش به سخنان پیرو گفت تعهد هیچ فردی به قانون اساسی را نباید به‌خاطر ایمانش به یک دین یا زاده شدن در کشوری خاص زیر سوال برد. در هر روی «زلزله ایلهان» به قدری جدی است که حتی باعث شده گروهی از نمایندگان دموکرات برای نخستین بار در تاریخ سیاسی ایالات متحده رژیم صهیونیستی را صریحاً زیر سوال ببرند. جالب اینکه این مهاجر سومالیایی‌تبار از وقتی که انتقادش را از ساختار حاکمیت متوجه صهیونیست‌ها و جنایت اسرائیل کرد با حملات

بارها در برنامه‌های مختلف از زبان مجریان و کارشناسان عمدتاً اسلام‌ستیز و جنگ‌طلبش به تمسخر عمر و طالب، ۲ زن مسلمان کنگره پرداخت، اینک تلاشی جدی‌تر را علیه کارزار آنها آغاز کرده است. «جنین پیرو» مجری فاکس نیوز روز شنبه در سخنانی نژادپرستانه با اشاره تمسخرآمیز به حجاب خانم عمر، آن را ناقض قانون اساسی ایالات متحده برشمرد. این حرف به قدری احقانه بود که شبکه فاکس نیوز مجبور شد بافلاصه عقب‌نشینی کرده و آن را محکوم کند، چرا که جز مسلمانان، برخی اقلیت‌های مذهبی مسیحی، یهودی و بودایی نیز در آمریکا هستند که از پوشش‌هایی شبیه حجاب استفاده می‌کنند؛ از جمله مورمون‌ها و کلیه‌های ارتدوکس. فاکس نیوز درپرواز بیانیهای اعلام کرد: